

Beleggen met opties Investir en options

Optimaliseer het rendement van uw portefeuille
Optimalisez le rendement de votre portefeuille

Definitie – Basisposities – Kenmerken
Définition – Positions de base - Caractéristiques

Une option sur les marchés financiers

Une option est le droit de pouvoir vendre (option PUT) / acheter (option CALL) une valeur sous-jacente

- jusqu'à un moment défini dans le futur
- à un prix connu

Deux contreparties

L'acheteur de l'option

 Reçoit le droit de vendre ou d'acheter

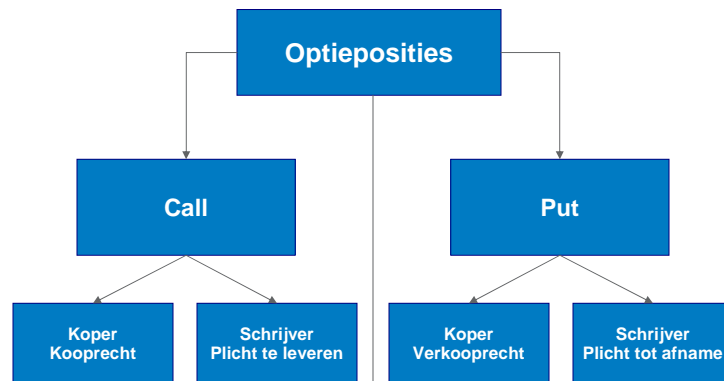
 Paye une prime

Le vendeur de l'option

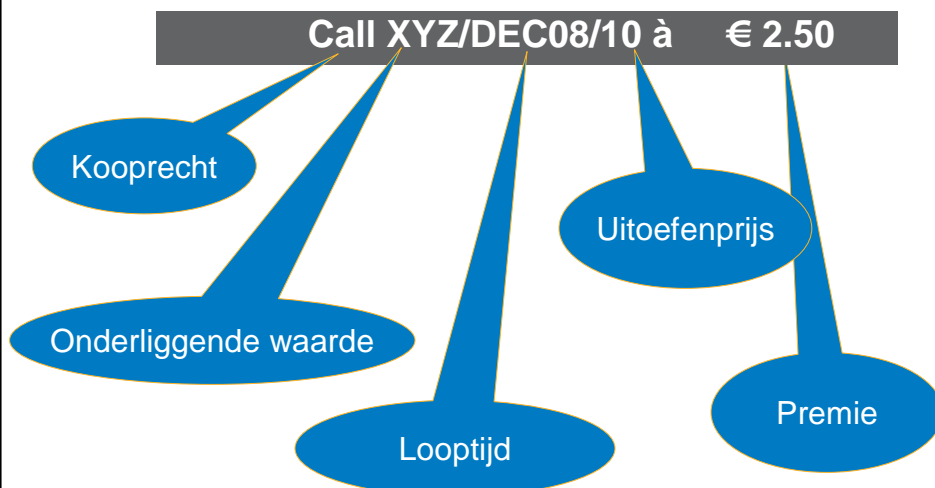
 Prend l'obligation de livrer ou d'acheter

 Reçoit une prime

Vier basisposities

De optieserie

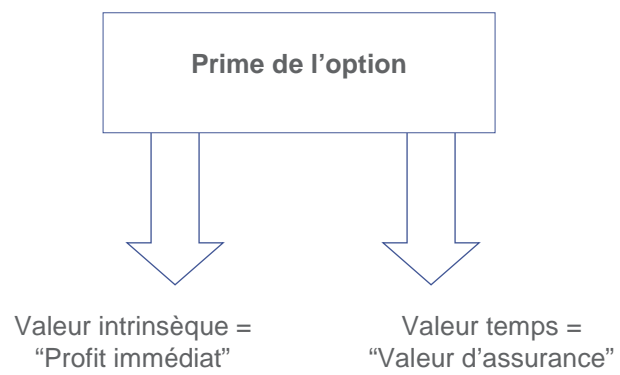

Consulter steeds de contractspecificaties !

Prijsvorming Formation des prix

© 2008 NYSE Euronext. All Rights Reserved.

La prime de l'option

Valeur intrinsèque

C XYZ JUL09 50

➔ In The Money si $XYZ > € 50$ ex € 65

$$VI = 65 - 50 = € 15$$

➔ At The Money si $XYZ = € 50$

$$VI = 0$$

➔ Out of The Money si $XYZ < € 50$ ex € 45

$$VI = 45 - 50 = 0$$

Valeur Temps

Influencée par:

- La volatilité de la VSJ
- La durée de l'option
- Le taux d'intérêt
- Le dividende sur la VSJ

Hoe evolueert de premie van een optie ?

	CALL	PUT
Volatiliteit ↑	↑	↑
Looptijd ↑	↑	↑
Rente ↑	↑	↓
Dividend	→	→

Van theorie naar praktijk

In volgende voorbeelden wordt uitgegaan van:

- KBC huidige prijs: € 32,12
- Wat gebeurt er indien koers verdubbelt (= € 65,00)?
- Wat gebeurt er indien koers halveert (= € 16,00)?
- Geen rekening gehouden met transactiekosten, rente op beschikbare middelen, margeverplichtingen.

De koersen van KBC

Codes and classification

Code	KBC	Market	Liffe Brussels	Vol.	24 23/10/08
Exercise type	American	Currency	€	O.I.	14,234
Underlying	KBC	ISIN	BE0003565737	Market	Euronext Brussels
Currency	€	Last	32.12 23/10/08 11:10	Last change	-2.67
Volume	219,277	Best bid	31.915 23/10/08 11:10 CEST	Best ask	32.12 23/10/08 11:10 CEST

December 2008 Prices

23/10/08

Calls										Puts						
Settl.	Day volume	Vol	Time (CET)	Last	Bid	Ask	Strike			Bid	Ask	Last	Time (CET)	Vol	Day volume	Settl.
							C			P						
10.72	-	-	-	-9.43	10.11	C	24	P	1.53	1.83	1.43	09:59	1	1	1.52	
7.92	-	-	-	-6.79	7.45	C	28	P	2.84	3.29	-	-	-	-	2.69	
-	-	-	-	-5.70	6.70	C	30	P	3.68	4.18	-	-	-	-	-	
5.60	-	-	-	-4.85	5.35	C	32	P	4.66	5.10	-	-	-	-	4.34	
4.65	-	-	-	-3.86	4.36	C	34	P	5.41	6.35	6.00	11:09	2	2	5.39	
3.79	-	-	-	-2.99	3.41	C	36	P	6.48	7.39	-	-	-	-	6.51	
2.99	-	-	-	-2.31	2.71	C	38	P	7.73	8.73	-	-	-	-	7.71	
2.23	-	-	-	-1.71	2.11	C	40	P	9.30	9.94	-	-	-	-	8.95	
1.74	-	-	-	-1.22	1.62	C	42	P	10.78	11.44	-	-	-	-	10.46	
1.26	-	-	-	-0.83	1.33	C	44	P	12.39	13.06	-	-	-	-	11.98	
0.89	-	-	-	-0.54	1.04	C	46	P	14.09	14.76	-	-	-	-	13.62	

NYSE Euronext

High Tech. High Touch.

Acheter des actions ou une option call ?

Acheter un call

L'achat d'une option call

= le droit d'acheter la valeur sous jacente à un prix connu à ou jusqu'à un moment défini dans le future

Anticiper une hausse

Action KBC	€ 32,12
Achat 100 actions KBC	€ 3 212
Marché en hausse, vente à € 65,00	€ 6 500
Profit	€ 3 288
Rendement	102,4 %

Anticiper une hausse

Action KBC	€ 32,12
Achat 100 actions KBC	€ 3 212
Marché en baisse, vente à € 16,00	€ 1 600
Perte	€ 1 612
Rendement	-50,2 %

Les cours de KBC

Codes and classification

Code	KBC	Market	Liffe Brussels	Vol.	24 23/10/08
Exercise type	American	Currency	€	O.I.	14,234
Underlying	KBC	ISIN	BE0003565737	Market	Euronext Brussels
Currency	€	Last	32.12 23/10/08 11:10	Last change	-2.67
Volume	219,277	Best bid	31.015 23/10/08 11:10 CEST	Best ask	32.12 23/10/08 11:10 CEST

December 2008 Prices

23/10/08

Calls										Puts					
Settl.	Day volume	Vol	Time (CET)	Last	Bid	Ask	Strike		Bid	Ask	Last	Time (CET)	Vol	Day volume	Settl.
							C	P							
10.72	-	-	-	-	9.43	10.11	C 24	P	1.53	1.83	1.43	09:59	1	1	1.52
7.92	-	-	-	-	6.79	7.45	C 28	P	2.84	3.29	-	-	-	-	2.69
-	-	-	-	-	5.70	6.70	C 30	P	3.68	4.18	-	-	-	-	-
5.60	-	-	-	-	4.85	5.35	C 32	P	4.66	5.10	-	-	-	-	4.34
4.65	-	-	-	-	3.88	4.36	C 34	P	5.41	6.35	6.00	11:09	2	2	5.39
3.79	-	-	-	-	2.99	3.41	C 36	P	6.48	7.39	-	-	-	-	6.51
2.99	-	-	-	-	2.31	2.71	C 38	P	7.73	8.73	-	-	-	-	7.71
2.23	-	-	-	-	1.71	2.11	C 40	P	9.30	9.94	-	-	-	-	8.95
1.74	-	-	-	-	1.22	1.62	C 42	P	10.78	11.44	-	-	-	-	10.46
1.26	-	-	-	-	0.83	1.33	C 44	P	12.39	13.06	-	-	-	-	11.98
0.89	-	-	-	-	0.54	1.04	C 46	P	14.09	14.76	-	-	-	-	13.62

Anticiper une hausse

Action KBC	€ 32,12
Achat 1 call KBC/DEC08/32	€ 5,35
1 x 100 x 5,35	€ 535
Marché en hausse (KBC à 65,00)	
Exercer options = achat KBC à	€ 37,35
Vente KBC à	€ 65,00
Profit	€ 2 765
Rendement	517 %

Anticiper une hausse

Action KBC	€ 32,12
Achat 1 call KBC/DEC08/32	€ 5,35
1 x 100 x 5,35	€ 535
Marché en baisse (KBC à 16,00)	
Option pas exercée	
Perte	€ 535

Acheter une option call

- Anticiper une hausse des cours avec un investissement limité
- Acheter la valeur sous jacente à un prix prédéterminé

Kopen van een putoptie

Bescherm uw bestaande portefeuille

Kopen putoptie

Kopen putoptie

= het recht om de onderliggende waarde te verkopen tot een afgesproken tijdstip in de toekomst tegen een vaste prijs

De koersen van KBC

Codes and classification

Code	KBC	Market	Liffe Brussels	Vol.	24 23/10/08
Exercise type	American	Currency	€	O.L.	14,234
Underlying	KBC	ISIN	BE0003565737	Market	Euronext Brussels
Currency	€	Last	32.12 23/10/08 11:10	Last change	-2.67
Volume	219,277	Best bid	31.915 23/10/08 11:10 CEST	Best ask	32.12 23/10/08 11:10 CEST

December 2008 Prices

23/10/08

Calls										Puts					
Settl.	Day volume	Vol	Time (CET)	Last	Bid	Ask	Strike		Bid	Ask	Last	Time (CET)	Vol	Day volume	Settl.
							C	P							
10.72	-	-	-	-	9.43	10.11	C 24	P	1.53	1.83	1.43	09:59	1	1	1.52
7.92	-	-	-	-	6.79	7.45	C 28	P	2.84	3.29	-	-	-	-	2.69
-	-	-	-	-	5.70	6.70	C 30	P	3.68	4.18	-	-	-	-	-
5.60	-	-	-	-	4.85	5.35	C 32	P	4.66	5.10	-	-	-	-	4.34
4.65	-	-	-	-	3.86	4.36	C 34	P	5.41	6.35	6.00	11:09	2	2	5.39
3.79	-	-	-	-	2.99	3.41	C 36	P	6.48	7.39	-	-	-	-	6.51
2.99	-	-	-	-	2.31	2.71	C 38	P	7.73	8.73	-	-	-	-	7.71
2.23	-	-	-	-	1.71	2.11	C 40	P	9.30	9.94	-	-	-	-	8.95
1.74	-	-	-	-	1.22	1.62	C 42	P	10.78	11.44	-	-	-	-	10.46
1.26	-	-	-	-	0.83	1.33	C 44	P	12.39	13.06	-	-	-	-	11.98
0.89	-	-	-	-	0.54	1.04	C 46	P	14.09	14.76	-	-	-	-	13.62

Beschermen van uw portefeuille

Portefeuille 100 aandelen KBC	€ 3 212
Aandeel KBC € 32,12	
Put KBC/DEC08/32	€ 5,10
Ik koop 1 Put KBC/DEC08/32	€ 510

Beschermen van uw portefeuille

Aandeel KBC zakt (€ 16,00)	
Uitoefenen Put optie verkoop à € 32,00	€ 3 200
Betaalde premie	€ 510
In portefeuille	€ 2 690
Rendement	-14 %

Beschermen van uw portefeuille

Aandeel KBC stijgt (€ 65,00)

Verkoop aandelen € 6 500

Putoptie niet uitgeoefend

Winst (+6500 -3212-510) € 2778

Rendement 74,6 %

Kopen putoptie

- Anticiperen op een koersdaling met een beperkte inleg
- Aandelen of portefeuille beschermen tegen een koersdaling
- Onderliggende waarde verkopen tegen een vooraf vastgelegde minimumprijs

Emettre une option call (contre actions en portefeuille)

Emettre une option call

Emettre une option call

= L'obligation de vendre la valeur sous jacente à un prix défini jusqu' à un moment défini dans le future

Les cours de KBC

Codes and classification					
Code	KBC	Market	Liffe Brussels	Vol.	24 23/10/08
Exercise type	American	Currency	€	O.I.	14,234
Underlying	KBC	ISIN	BE0003565737	Market	Euronext Brussels
Currency	€	Last	32.12 23/10/08 11:10	Last change	-2.67
Volume	219,277	Best bid	31.915 23/10/08 11:10 CEST	Best ask	32.12 23/10/08 11:10 CEST

December 2008 Prices															23/10/08
Calls							Puts								
Settl.	Day volume	Vol	Time (CET)	Last	Bid	Ask	Strike		Bid	Ask	Last	Time (CET)	Vol	Day volume	Settl.
							C	P							
10.72	-	-	-	-9.43	10.11	C	24	P	1.53	1.83	1.43	09:59	1	1	1.52
7.92	-	-	-	-6.79	7.45	C	28	P	2.84	3.29	-	-	-	-	2.69
-	-	-	-	-5.70	6.70	C	30	P	3.68	4.18	-	-	-	-	-
5.60	-	-	-	-4.85	5.35	C	32	P	4.66	5.10	-	-	-	-	4.34
4.65	-	-	-	-3.86	4.36	C	34	P	5.71	6.35	6.00	11:09	2	2	5.39
3.79	-	-	-	-2.99	3.41	C	36	P	6.48	7.39	-	-	-	-	6.51
2.99	-	-	-	-2.31	2.71	C	38	P	7.73	8.73	-	-	-	-	7.71
2.23	-	-	-	-1.71	2.11	C	40	P	9.30	9.94	-	-	-	-	8.95
1.74	-	-	-	-1.22	1.62	C	42	P	10.78	11.44	-	-	-	-	10.46
1.26	-	-	-	-0.83	1.33	C	44	P	12.39	13.06	-	-	-	-	11.98
0.89	-	-	-	-0.54	1.04	C	46	P	14.09	14.76	-	-	-	-	13.62

Rendement supplémentaire

J'ai 100 actions KBC en portefeuille	€ 3 212
Couvertes avec une option put DEC08/32	€ - 510
J'émets 1 call KBC/DEC08/40.00	€ 171

Rendement supplémentaire

Marché à la hausse (KBC = € 65,00)

Option call exercée, vente KBC à € 40,00 € 4 000

Profit sur opération (4000-510+171) € 449

Rendement 12,6 %

Rendement supplémentaire

Marché à la baisse (KBC = € 16,00)

Option put exercée, vente KBC à € 32,00 € 3 200

Perte sur opération (3200-510+171) € - 351

Rendement -9,9 %

Emettre un call

- Rendement supplémentaire sur vos actions en portefeuille
- Vendre vos actions à un cours plus élevé en cas de hausse

Schrijven van een putoptie Aandelen goedkoper kopen

Schrijven putoptie

Schrijven putoptie

- = de verplichting om de onderliggende waarde aan een vooraf afgesproken prijs af te nemen / te kopen tot of op een afgesproken tijdstip in de toekomst

De koersen van KBC

Codes and classification

Code	KBC	Market	Liffe Brussels	Vol.	24 23/10/08
Exercise type	American	Currency	€	O.L.	14,234
Underlying	KBC	ISIN	BE0003565737	Market	Euronext Brussels
Currency	€	Last	32.12 23/10/08 11:10	Last change	-2.67
Volume	219,277	Best bid	31.915 23/10/08 11:10 CEST	Best ask	32.12 23/10/08 11:10 CEST

December 2008 Prices

23/10/08

Calls										Puts					
Settl.	Day volume	Vol	Time (CET)	Last	Bid	Ask	Strike				Time (CET)	Vol	Day volume	Settl.	
							C	P	Bid	Ask	Last				
10.72	-	-	-	-	9.43	10.11	C 24	P	1.53	1.83	1.43	09:59	1	1	1.52
7.92	-	-	-	-	6.79	7.45	C 28	P	2.84	3.29	-	-	-	-	2.69
-	-	-	-	-	5.70	6.70	C 30	P	3.68	4.18	-	-	-	-	-
5.60	-	-	-	-	4.85	5.35	C 32	P	4.66	5.10	-	-	-	-	4.34
4.65	-	-	-	-	3.86	4.36	C 34	P	5.41	6.35	6.00	11:09	2	2	5.39
3.79	-	-	-	-	2.99	3.41	C 36	P	6.48	7.39	-	-	-	-	6.51
2.99	-	-	-	-	2.31	2.71	C 38	P	7.73	8.73	-	-	-	-	7.71
2.23	-	-	-	-	1.71	2.11	C 40	P	9.30	9.94	-	-	-	-	8.95
1.74	-	-	-	-	1.22	1.62	C 42	P	10.78	11.44	-	-	-	-	10.46
1.26	-	-	-	-	0.83	1.33	C 44	P	12.39	13.06	-	-	-	-	11.98
0.89	-	-	-	-	0.54	1.04	C 46	P	14.09	14.76	-	-	-	-	13.62

Aandelen goedkoper kopen

Aandeel KBC	€ 32,12
Ik schrijf 1 put KBC/DEC08/34	€ 5,41
1 x 100 x € 5,41	€ 541

Aandelen goedkoper kopen

- A. Wat gebeurt er als op 19 december de koers van KBC
> € 34,00 is?

Optie wordt niet uitgeoefend

Ik behoud mijn premie van € 541
Ik heb geen aandelen KBC gekocht

Aandelen goedkoper kopen

B. Wat gebeurt er als op 19 december de koers van KBC
< € 34,00 is?

Optie wordt uitgeoefend

Ik moet 100 aandelen KBC kopen tegen € 34,00
Mijn effectieve aankoopprijs is € 28,59

Schrijven putoptie

- Aandelen goedkoper kopen dan op de aandelenmarkt
- Extra rendement bij stagnatie van de koers

Enkele gouden tips

- Begin met droogzwemmen via www.investexpert.be
- Leg niet al uw eieren in één mand!
- Gebruik opties als extra hefboom in samenhang met uw portefeuille
- Wacht niet te lang om winst te nemen

Meer informatie? www.nyx.com/brussel

Of op de NYSE Euronext stand

Disclaimer

Liffe is de merknaam van de derivatenhandel van Euronext – een dochteronderneming van NYSE Euronext - en omvat de derivatenmarkten van Amsterdam, Brussel, Lissabon, Londen en Parijs. Deze aankondiging dient uitsluitend ter informatie en bevat geen aanbod, uitnodiging of aanbeveling om een belegging aan te kopen of te verkopen of om een andere transactie aan te gaan. Zij die enige op Liffe beschikbare producten willen verhandelen of aanbieden en verkopen aan anderen dienen, alvorens hiermee aan te vangen, zich te vergewissen van hun rechtspositie en hun reglementaire positie in het relevante rechtsgebied en de aan deze producten verbonden risico's. De door Liffe gepubliceerde informatie (inclusief informatie gepubliceerd op de websites van Liffe of onder enige andere vorm) is enkel gericht aan de personen die gerechtigd zijn om dergelijke informatie te ontvangen. Personen die hiertoe niet gerechtigd zijn, dienen de informatie te negeren. Potentiële gebruikers van Liffe-contracten dienen zich vertrouwd te maken met de volledige contractspecificaties van het betrokken product en alle daarmee samenhangende informatie. De waarde van beleggingen en alle daaruit voortvloeiende inkomsten kan zowel dalen als stijgen. U krijgt uw initiële investering misschien niet volledig terug.

